

ОПШТИ УСЛОВИ ЗА ОСИГУРАЊЕ ЛИЦА ОД ПОСЛЕДИЦА НЕСРЕЋНОГ СЛУЧАЈА

У овим условима је:

уговарач	- физичко или правно лице које закључи уговор о осигурању са деоничарским друштвом;
осигураник	- лице од чије смрти, инвалидитета или нарушења здравља зависи исплата осигуране суме односно накнаде;
понудилац	- лице које жели да закључи осигурање и у ову сврху поднесе писмену или усмену понуду деоничарском друштву;
корисник	- лице коме деоничарско друштво исплаћује осигурану суму односно накнаду;
полиса	- исправа о закљученом уговору о осигурању;
осигурана сума	- највећи износ до којег је деоничарско друштво у обавези;
премија	- износ који је уговарач дужан платити деоничарском друштву по уговору о осигурању;
инвалидитет	- потпуни или делимичан трајни губитак опште радне способности;
лист покрића	- привремени доказ о закљученом осигурању који садржи све битне елементе уговора о осигурању.

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(1) Ови општи услови за осигурање лица од последица несрећног случаја (у даљем тексту: општи услови) су саставни део уговора о осигурању лица од последица несрећног случаја који уговарач осигурања закључи са GRAWE ОСИГУРАЊЕМ А.Д. (у даљем тексту: осигуравач).

(2) Овим општим условима регулишу се односи између осигуравача и уговарача по уговореним облицима осигурања за случај:

- смрти услед несрећног случаја;
  - трајног губитка опште радне способности;
  - пролазне неспособности за рад;
  - нарушавање здравља које захтева лекарску помоћ.
- Остали случајеви регулисани су посебним и допунским условима.

ЗАКЉУЧЕЊЕ УГОВОРА О ОСИГУРАЊУ

Члан 2.

- (1) Уговор о осигурању се може закључити на основу усмене или писмене понуде.
- (2) Ради закључења уговора о осигурању осигуравач може захтевати да понуђач претходно поднесе писмену понуду на посебном обрасцу.
- (3) Ако осигуравач не прихвати понуду, дужан је да у року од 8 дана од дана њеног пријема писмено обавести понуђача о томе.
- (4) Ако осигуравач није одбио понуду која не одступа од услова по којима врши осигурање, сматра се да је осигурање закључено када је осигуравач примио понуду.
- (5) Ако је осигуравач спреман прихватити понуду само под посебни условима, осигурање почиње са оним даном када је уговарач пристао на посебне услове.
- (6) Сматра се да је понуђач одустао од понуде, ако на посебне услове не пристане у року од 8 дана од дана пријема препорученог обавештења осигуравача.
- (7) Уговор о осигурању закључен је када уговарач и осигуравач потпишу полису или лист покрића.

ОБЛИК УГОВОРА О ОСИГУРАЊУ

Члан 3.

- (1) Уговор о осигурању и сви његови додаци важе само ако су закључени у писменом облику.
- (2) Захтеви, обавештења и изјаве поднети су благовремено, ако су поднети пре истека рока по овим условима. Као дан пријема сматра се дан предаје препорученог писма на пошти.

СПОСОБНОСТ ЗА ОСИГУРАЊЕ

Члан 4.

- (1) Осигурати се могу по правилу лица до 75 година живота. Лица старија од 75 година могу бити осигурана уз посебне или допунске услове.
- (2) Лица чија је општа радна способност услед болести, тежих телесних мана и недостатака, умањена у смислу члана 8. став (2) ових услова, осигуравају се уз наплату повећане премије.
- (3) Лица којима је у целини одузета пословна способност су у сваком случају искључена из осигурања, изузев ако законским прописима није другачије одређено.

ПОЈАМ НЕСРЕЋНОГ СЛУЧАЈА

Члан 5.

- (1) Несрећним случајем сматра се сваки изненадни од воље осигураника независни догађај, који делујући углавном споља и нагло на тело осигураника има за последицу његову смрт, потпуни или делимични инвалидитет, пролазну неспособност за рад или нарушење здравља које захтева лекарску помоћ.
- (2) У смислу претходног става несрећним случајем се сматрају нарочито следећи догађаји: гажење, судар, удар неким предметом или о неки предмет, удар електричне енергије или грома, пад, оклизнуће, сурвавање, рањавање оружјем или разним другим предметима или експлозивним материјама, убадање неким предметом, удар или ујед неке животиње.
- (3) Несрећним случајем сматра се:
  1. тровање храном или хемијским средствима, изузев професионалних обољења;
  2. тровање услед удисања гасова или отровних пара, изузев професионалних обољења;
  3. инфекција повреде проузроковане несрећним случајем;

4. опекотине ватром или електрицитетом, врућим предметима, течностима или паром, киселинама, лужинама и сл.;
  5. дављење и утапање;
  6. гушење или угушивање услед затрпавања (земљом, песком и сл.), као и услед удисања паре и гасова, осим професионалних обољења;
  7. убод инсекта, изузев ако је таквим убодом проузрокована нека инфективна болест;
  8. истегнуће мишића, ишчашење, претргнуће зглобног везивног ткива, прелом здравих костију који настане услед наглих телесних покрета или изненадних напрезања – ако су настали услед непредвиђених спољашњих догађаја и непосредно после повреде верифицираних у болници или здравственој установи;
  9. деловање светлости, сунчевих зрака, температуре или лошег времена ако је осигураник таквом деловању био изложен, услед несрећног случаја који се непосредно пре тога десио, услед спашавања људског живота, услед таквих непредвиђених околности које није могао спречити;
  10. деловање рентгенских и радијумских зрака, затим ако наступи нагло и изненада, изузев професионалних обољења.
- (4) У смислу ових услова не сматрају се несрећним случајем ни у ком случају:
1. све обичне, заразне и професионалне болести;
  2. болести настале услед психичких утицаја;
  3. трбушне киле, киле на пупку, водене и остале киле, изузев оних које настану услед директног оштећења трбушног зида под непосредним деловањем спољашње механичке силе, уколико је након повреде поред херније болнички верифицирана повреда меких делова трбушног зида у том подручју;
  4. инфекције и обољења која настану услед разних облика алергије, услед резања и кидања жуљева и других израслина тврде коже;
  5. анафилактички шок, изузев када наступи при лечењу услед несрећног случаја;
  6. херније дисци интервертебралис, све врсте лумбаргија, дископатија, сакралгија, миофасцитиса, нокцигидинија, исхиалгија, фиброзитиса и све измене лумбално-крсног предела (сегмента) које су означене аналогним терминима;
  7. одлепљење мрежњаче (аблатио ретинае) осим кад настане после непосредне повреде здравог ока и верифицирана је у болници;
  8. последице које настану, услед делиријум тременса и деловања дрога;
  9. последице медицинских, особито оперативних захвата који се предузимају ради лечења или спречавања болести, осим ако је до тих последица дошло услед доказане грешке медицинског особља (витуум артис);
  10. патолошке промене костију у патолошке епифизиолизе;
  11. системске неуромускулатурне болести и ендокрине болести.

ТРАЈАЊЕ ОСИГУРАЊА И ЈЕМСТВА

Члан 6.

- (1) Осигурање почиње, ако није другачије уговорено, у 24:00 часа онога дана који је означен у полиси као почетак осигурања и престаје у 24:00 часа онога дана који је у полиси наведен као дан престанка осигурања.
- (2) Ако је у полиси означен само почетак осигурања оно се продужава из године у годину, све док га која од уговорених страна не откаже.
- (3) Осигурање престаје за сваког појединог осигураника, без обзира да ли је и колико уговорено трајање, у 24:00 часа онога дана када:
  1. наступи смрт осигураника, или буде установљен инвалидитет од 100%.
  2. осигураник постане пословно неспособан у смислу члана 4. став (3) ових услова;
  3. истекне година осигурања у којој осигураник наврши 75 година живота;
  4. протекне рок по члану 10. став (3) ових услова, а премија односно премијски оброк није плаћен;
  5. буде раскинут уговор о осигурању у смислу члана 17. ових услова.
- (4) Јемство осигураваача почиње у 24:00 часа онога дана који је означен у полиси као почетак осигурања али не пре 24:00 часа онога дана када је плаћена прва премија, изузев ако је у полиси или допунским условима другачије уговорено.

Ако је у полиси уговорено плаћање премије вирманом, јемство осигуравача почиње у 24:00 часа онога дана који је у полиси означен као почетак осигурања, односно онога часа који је у полиси означен као почетак јемства.

(5) Јемство осигуравача престаје у 24:00 часа даном престанка осигурања.

ОБИМ ОБАВЕЗЕ ОСИГУРАВАЧА

Члан 7.

(1) Када настане несрећни случај осигуравач је у обавези да исплати осигуране суме које су договорене у уговору о осигурању, и то:

1. осигурану суму за случај смрти, ако је услед несрећног случаја наступила смрт осигураника, односно осигурану суму за случај инвалидитета, ако је услед несрећног случаја наступио потпуни инвалидитет осигураника;

2. проценат од осигуране суме за случај инвалидитета који одговара проценту делимичног инвалидитета, ако је услед несрећног случаја наступио делимични инвалидитет осигураника;

3. дневну накнаду према члану 14. став (7) ових услова, ако је осигураник услед несрећног случаја био привремено неспособан за рад, односно за вршење својих редовних радних задатака;

4. накнаду трошкова лечења према члану 14. став (8) и став (9) ових услова, ако је осигуранику услед несрећног случаја била потребна лекарска помоћ и ако је услед тога имао трошкове лечења;

5. остале уговорене обавезе према посебним допунским условима.

(2) Обавеза осигуравача из претходног става постоји када је несрећни случај настао при вршењу оне делатности која је у полиси изричито наведена (нпр. при вршењу и изван вршења редовних радних задатака, као спортиста, ловац, возач или путник у моторном возилу, излетник, ватрогасац, демонтер мина, граната и других експлозивних предмета, каскадер итд.).

ОГРАНИЧЕЊЕ ОБИМА ОБАВЕЗЕ ОСИГУРАВАЧА

Члан 8.

(1) Ако није изричито уговорено и ако није плаћена одговарајућа увећана премија, уговорене осигуране суме умањују се сразмерно премији коју је требало платити према стварно плаћеној премији и када настане несрећни случај;

1. при управљању и вожњи авионом и летачким апаратима свих врста, осим у својству путника у јавном саобраћају, као и при спортским скоковима падобраном;

2. при аутомобилским, мотоциклистичким, брзинским тркама, мотокросу и при тренингу за њих;

3. при тренингу и учешћу осигураника у јавним спортским такмичењима у својству регистрованог члана спортске организације следећих спортских грана; фудбал (ногOMET), хокеј на леду, цију-цицу, цудо, карате, бокс, скијање, рагби, рвање, скијашки скокови, алпинистика и подводни риболов;

4. услед ратних догађаја и оружаних сукоба у којима се нађе осигураник изван границе Републике Српске и БиХ, ако није активно учествовао у њима;

5. код лица која представљају анормални ризик услед тога што су претрпела неку болест, или су у часу закључења уговора болесна, или имају урођене или стечене теже телесне мане или недостатке.

(2) Као анормални ризик из тачке 5) претходног става сматрају се лица која имају мане, недостатке или болести услед којих је њихова општа радна способност умањена преко 50% по овим условима.

ИСКЉУЧЕЊЕ ОБАВЕЗЕ ОСИГУРАВАЧА

Члан 9.

- (1) Искључене су све обавезе осигуравача за несрећне случајеве који настану:
1. услед земљотреса;
  2. услед ратних догађаја;
  3. услед активног учешћа у оружаним акцијама, осим ако је осигураник у њима учествовао при вршењу својих редовних задатака или по позиву овлашћених органа Републике Српске или је самоиницијативно предузимао мере за заштиту друштвене имовине:
  4. при управљању авионом и летачким апаратима свих врста, пловним објектима, моторним и другим возилима без прописане важеће исправе за управљање врстом и типом авиона, пловног објекта, моторног и другог возила.
Одредбе о искључењу обавезе по овој тачки неће се примењивати када непоседовање важеће исправе није имало утицај на настанак несрећног случаја.
  5. услед покушаја или извршења самоубиства осигураника без обзира на разлог;
  6. услед тога што је уговарач, корисник или осигураник намерно проузроковао несрећни случај, а ако је више корисника, искључен је само онај корисник који је намерно проузроковао несрећни случај;
  7. при припремању, покушају или извршењу, умишљеног кривичног дела, као и при бекству после такве радње, у тучњави или физичком обрачунавању, изузев доказаног случаја самоодбране;
  8. услед доказане узрочне везе деловања алкохола или наркотичких средстава на осигураника у тренутку настанка несрећног случаја, сматра се, уколико се не докаже супротно, да је несрећни случај настао услед доказане узрочне везе деловања алкохола на осигураника:
    - ако је возач моторног возила у тренутку настанка несрећног случаја имао више од дозвољеног г/кг алкохола у крви, прописаним важећим законом који регулише област безбедности саобраћаја на путевима у БиХ, а код осталих више од 1,00 ‰ (21,70 mmol).
    - ако је алкотест исказао алкохолисаност, а осигураник се није потрудио да путем анализе крви буде прецизно утврђен степен његовог алкохолисаног стања,
    - ако одбије или избегне могућност утврђивања степена његовог алкохолисаног стања.
- (2) Уговор о осигурању је ништаван ако је у часу његовог закључења осигурани случај већ настао, или је био у наступању, или је било извесно да ће наступити. Већ уплаћена премија се у овом случају враћа уговарачу осигурања.

ПЛАЋАЊЕ ПРЕМИЈЕ И ПОСЛЕДИЦЕ НЕПЛАЋАЊА

Члан 10.

- (1) Премија се плаћа унапред и одједном за сваку годину осигурања, ако није другачије уговорено. Ако је уговорено да се годишња премија плаћа у полугодишњим, тромесечним или месечним оброцима, осигуравач има право на премију за целу годину осигурања. Осигуравач има право да све неуплаћене премије текуће године осигурања наплати приликом било које исплате из основа овога осигурања.
- (2) Премија се плаћа осигуравачу или његовом овлашћеном органу, или се доставља путем поште или банке. Ако се премија плаћа путем поште, сматра се да је плаћена у 24:00 часа онога дана када је уплаћена на пошти. Ако се премија плаћа вирманом путем банке, сматра се да је уплаћена у 24:00 часа онога дана када је вирмански налог предат банци.
За сваки дан прекорачења рока осигуравач може зарачунати затезне камате.
- (3) Ако уговарач осигурања доспелу премију не плати до уговореног рока, нити то учини које друго заинтересовано лице, уговор о осигурању престаје по истеку 30 дана од дана, када је уговарачу осигурања уручено препоручено писмо осигуравача са обавештењем од доспелости премије, с тим, да тај рок не може истећи пре него протекне 30 дана од доспелости премије. Уговор о осигурању у сваком случају престаје, ако премија није плаћена у року од годину дана од доспелости.

(4) Премија уговорена за целу текућу годину осигурања припада осигуравачу, ако је осигурање престало пре уговореног истека услед исплате осигуране суме за случај смрти или потпуни инвалидитет.

(5) У осталим случајевима престанка уговора о осигурању пре уговореног истека осигуравачу припада премија само до завршетка дана до којег је трајало његово јемство.

ПРОМЕНА ОПАСНОСТИ У ТОКУ ТРАЈАЊА ОСИГУРАЊА

Члан 11.

(1) Уговарач осигурања, односно осигураник је дужан да пријави осигуравачу промену својих редовних радних задатака.

(2) Ако се услед ове промене повећа опасност, осигуравач ће предложити уговарачу повећану премију, а у случају смањења опасности, смањење премије или повећање осигураних сума. Овако одређене суме и премија важе од дана промене редовних радних задатака осигураника.

(3) Уколико уговарач не пријави промену редовних радних задатака, нити прихвати повећање односно смањење премије у року од 14 дана, а настане осигурани случај, осигуране суме се смањују или повећавају у сразмери између плаћене премије и премије која би морала бити плаћена.

ПРИЈАВА ОСИГУРАНОГ СЛУЧАЈА

Члан 12.

(1) Осигураник који је услед несрећног случаја повређен дужан је:

1. да се према могућностима одмах пријави лекару, односно да позове лекара ради прегледа и пружања помоћи и да без оклевања предузме све потребне мере ради лечења, као и да се држи лекарских савета и упутстава у погледу начина лечења;

2. да несрећни случај писмено пријави осигуравачу одмах када му то према његовом здравственом стању буде могуће;

3. да у пријави несрећног случаја наведе осигуравачу све потребне податке и обавештења, нарочито о месту и времену када је несрећни случај настао, потпуни опис догађаја, име лекара који га је прегледао или који га лечи, налаз лекара о врсти телесних повреда, о насталим евентуалним последицама, као и податке о телесним манама, недостацима и болестима које је евентуално имао већ пре несрећног случаја;

4. ако је несрећни случај имао за последицу смрт осигураника, корисник осигурања дужан је да то одмах писменим путем пријави осигуравачу и прибави потребну документацију.

(2) 1. За утврђивање важних околности које су у вези са пријављеним несрећним случајем, осигуравач има право да од осигураника, уговарача, корисника или било које друге правне или физичке особе тражи и накнадна објашњења и сву потребну медицинску документацију.

2. У поступку мирног рјешавања одштетног захтјева осигуравач није дужан надокнадити трошкове правног или било каквог другог заступања осигураника.

УТВРЂИВАЊЕ ПРАВА КОРИСНИКА

Члан 13.

(1) Осигуравач је дужан платити уговорену осигурану суму односно накнаду, само ако је несрећни случај настао за време трајања осигурања и ако су последице несрећног случаја, предвиђене у члану 7. ових услова, биле медицински утврђене у року године дана од дана несрећног случаја.

(2) Ако је услед несрећног случаја осигураник умро, корисник мора предочити полису и доказе да је смрт наступила као последица несрећног случаја и, ако осигуравач то захтева, доказ о последњој уплаћеној премији. Ако лице које се појављује као корисник није уговором о осигурању као такво изричито наведено, дужно је да поднесе доказ о свом праву на пријем осигуране суме.

(3) У случају инвалидитета услед несрећног случаја осигураник је дужан поднети полису, доказ о последњој уплаћеној премији, доказе о околностима настанка несрећног случаја и доказе о устаљеним последицама за одређивање коначног степена трајног инвалидитета (лекарски извештај о инвалидитету).

(4) Коначни степен инвалидитета одређује се према Табели за одређивање трајног губитка опште радне способности услед несрећног случаја (у даљем тексту: Табела). Ако неки облик последице или губитка појединих органа није у Табели предвиђен, степен инвалидитета одређује се у складу са сличним облицима последица или губитка који су предвиђени у Табели. Индивидуалне способности, социјални положај, подручје рада (професионална способност) осигураника не узимају се у обзир при одређивању степена инвалидитета.

(5) У случајевима губитка више удова или органа услед једног несрећног случаја проценти инвалидитета за сваки поједини уд или орган се сабирају.

(6) Ако збир процената инвалидитета за губитак или оштећење више удова или органа услед једног несрећног случаја износи према Табели преко 100% осигуравач није дужан исплатити више од осигуране суме за случај потпуног инвалидитета (100%).

(7) За вишеструке повреде на истом уду или органу осигуравач је дужан исплатити највише онај проценат инвалидитета који је у Табели одређен за потпуни губитак уда или органа.

(8) Ако је општа радна способност осигураника била умањена већ пре несрећног случаја обавеза осигуравача одређује се према новом инвалидитету независно од пређашњег, осим у случају ако осигураник изгуби или повреди већ од пре повређени уд, орган или зглоб.

Осигуравач је у обавези у таквом случају само за разлику између пређашњег степена инвалидитета и новог степена инвалидитета, али највише за разлику до инвалидитета који је у Табели предвиђен за потпуни губитак уда или органа односно укоченост зглоба.

(9) Ако је осигураник услед несрећног случаја привремено неспособан за рад дужан је да о томе поднесе потврду лекара који га је лечио, са потпуном дијагнозом. Ова потврда – извештај, мора садржавати поред лекарског налаза по члану 12. став (1) тачка 3) ових услова и тачне податке о томе када је започело лечење и од којег до којег дана је осигураник био неспособан обављати своје редовне радне задатке.

(10) У осигуране случајеве за које постоји обавеза према уговору о осигурању, осигуравач накнађује осигуранiku односно кориснику трошкове за испуњавање лекарских извештаја и то до износа који одреди Одбор за основе осигурања.

Осигуравач има право да на свој трошак предузме потребне мере за преглед осигураника преко лекара, лекарских комисија или здравствених установа.

ИСПЛАТА ОСИГУРАНЕ СУМЕ

Члан 14.

(1) Осигуравач исплаћује осигурану суму односно њен одговарајући део или уговорену накнаду осигуранiku односно кориснику у року од 14 дана од дана када је примио доказ о постојању и висини обавезе.

Ако се накнада из осигурања плаћа путем поште или банке, сматра се да је исплата била обављена у 24:00 часа онога дана када је на пошти или у банци потврђена уплата.

(2) Степен инвалидитета одређује се после завршеног лечења када у погледу последица наступи стање устаљености, тј, када се према лекаревом предвиђању не може очекивати да ће се стање погоршати или побољшати. Ако то стање устаљености не наступи ни по истеку 3 године од дана несрећног случаја, као коначно узима се стање код истека овог рока и према њему се одређује степен инвалидитета.

(3) У међувремену док није могуће утврдити степен инвалидитета осигураника, осигуравач је дужан исплатити одговарајући износ који неоспорно одговара постотку инвалидитета за који се већ тада може, на основу медицинске документације утврдити да ће трајно остати.

(4) Ако осигураник умре пре истека рока од годину дана од дана несрећног случаја од последица истог несрећног случаја, а степен инвалидитета је већ био установљен, осигуравач исплаћује осигурану суму за смрт, односно разлику између осигуране суме за случај смрти и износа који је био исплаћен на име инвалидитета пре тога, уколико таква разлика постоји.

(5) Ако степен инвалидитета није био утврђен, а осигураник умре услед истог несрећног случаја, осигуравач исплаћује осигурану суму за случај смрти, односно само разлику између те

суме и евентуалне исплаћене аконтације за инвалидитет, али само ако је осигураник умро најкасније у року од 3 године од дана несрећног случаја.

(6) Ако осигураник умре у року од 3 године од дана несрећног случаја из било ког другог узрока, осим узрока наведеног у претходном ставу овог члана, а степен инвалидитета није био утврђен, инвалидитет се одређује на основу постојеће медицинске документације.

(7) Ако несрећни случај има за последицу осигураникову пролазну неспособност за рад, а у уговору о осигурању је уговорена исплата дневне накнаде, осигуравач исплаћује осигуранику ову накнаду у уговореној висини од дана означеног у полиси (уговорена каренца). Уколико тај дан није одређен, од првог дана од дана када је започето лечење код лекара или здравствене установе, до последњег дана трајања радне неспособности, односно до дана смрти или утврђења инвалидитета.

Дневна накнада исплаћује се највише за 200 дана пролазне неспособности за рад, без обзира да ли је било пуно боловање или боловање са скраћеним радним временом.

Ако је пролазна неспособност за рад продужена из било којих других здравствених разлога, осигуравач је дужан исплатити дневну накнаду само за време трајања радне неспособности проузроковане искључиво несрећним случајем.

(8) Ако несрећни случај има за последицу нарушење здравља осигураника које захтева лекарску помоћ, а уговором о осигурању је уговорена и накнада трошкова лечења, осигуравач исплаћује кориснику, без обзира на то да ли има и каквих других последица, према поднесеним доказима, накнаду свих стварних и нужних трошкова лечења, а највише до суме наведене у полиси.

(9) У трошкове лечења по претходном ставу спада и набавка вештачких удова и замена зуба као и набавка осталих помагала, ако је то све потребно према оцени лекара. Осигуравач је дужан да исплати само трошкове лечења, које је сносио сам осигураник.

(10) Ако несрећни случај има за последицу смрт осигураника или инвалидитет, осигуравач кориснику односно осигуранику исплаћује цео износ осигуране суме уговорене за такве случајеве, без обзира на исплаћену дневну накнаду за пролазну неспособност за рад и исплаћену накнаду за трошкове лечења.

ПОСТУПАК ВЕШТАЧЕЊА

Члан 15.

(1) Осигуравач и осигураник или уговарач, односно корисник, имају право захтевати да о одређеним спорним чињеницама у погледу врсте и обима последица несрећног случаја, односно у погледу тога да ли је и у ком обиму повреда осигураника у узрочној вези са несрећним случајем, одлуче лекари вештачи.

(2) Једног вештака именује осигуравач, а другог супротна страна. Пре вештачења ова двојица вештака бирају трећег вештака, који ће дати своје стручно мишљење само у случају ако су констатације прве двојице вештака различите и то само у границама њихових констатација.

(3) Свака страна плаћа трошкове вештака којега је именовала. Трошкове трећем вештаку плаћају обе стране по пола.

ЖАЛБЕНИ ПОСТУПАК

Члан 16.

Када се корисник не слаже са предлогом ликвидације у погледу врсте и обима последица после незгоде или у погледу тога, да ли је и у каквом обиму повреда осигураника у узрочној вези са несрећним случајем може се жалити арбитражној комисији код GRAWE ОСИГУРАЊА.

ОТКАЗ УГОВОРА О ОСИГУРАЊУ

Члан 17.

(1) Свака уговорна страна може уговор о осигурању са неодређеним трајањем отказати, уколико осигурање није престало из неких других разлога.

Отказ се врши писменим путем најмање 3 месеца пре истека текуће године осигурања.

(2) Ако је осигурање закључено на рок дужи од 5 година свака страна може после истека овог рока уз отказни рок од 6 месеци раскинути уговор, с тим да ово писмено саопшти другој страни.

ЗАСТАРЕЛОСТ ПОТРАЖИВАЊА

Члан 18.

Потраживања из уговора о осигурању од последица несрећног случаја застаревају по одредбама Закона о облигационим односима.

ОДРЕЂИВАЊЕ КОРИСНИКА ОСИГУРАЊА

Члан 19.

- (1) Корисник за случај смрти осигураника се одређује на полиси.
- (2) Ако у полиси или у допунским условима није другачије или уопште није ништа одређено, корисницима за случај осигураникове смрти сматрају се:
  1. његова деца и његов брачни друг на једнаке делове;
  2. ако нема брачног друга његова деца на једнаке делове;
  3. ако нема деце, његов брачни друг и његови родитељи. У овом случају брачном другу припада половина осигуране суме а друга половина припада родитељима односно оном родитељу који је у животу;
  4. ако су оба родитеља осигураника умрла пре његове смрти, цела осигурана сума припада брачном другу;
  5. ако нема брачног друга, његови родитељи на једнаке делове. Ако је на животу само један од родитеља, њему припада цела осигурана сума;
  6. ако нема лица наведених у претходним тачкама овог става законити наследници на основу правоснажне судске одлуке.
- (3) Брачним другом сматра се лице које је било у браку са осигураником у часу његове смрти.
- (4) У случају инвалидитета, пролазне неспособности за рад, као и накнаде трошкова лечења, корисник је сам осигураник, уколико није другачије уговорено.
- (5) Ако је корисник осигурања малолетно лице, исплата осигуране суме односно накнаде извршиће се његовим родитељима односно старатељу. Осигуравач може од ових лица захтевати да у ту сврху поднесу овлашћење од надлежног органа старатељства.

ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 20.

- (1) Саставни део ових општих услова је Табела инвалидитета за одређивање трајног губитка опште радне способности услед несрећног случаја.
- (2) За односе између GRAWE ОСИГУРАЊЕ А.Д. и уговарача осигурања који нису регулисани овим Општим условима примењују се одредбе Закона о облигационим односима.

ТАБЕЛА ИНВАЛИДИТЕТА за одређивање трајног губитка опште радне способности услед несрећног случаја

Према одредби члана 19. општих услова за осигурање лица од последица несрећног случаја Табела инвалидитета за одређивање трајног губитка опште радне способности услед несрећног случаја је саставни део општих услова и сваког појединог уговора о осигурању лица од последица несрећног случаја. За одређивање степена трајног губитка опште радне способности код свих осигурања лица од последица несрећног случаја примењују се искључиво одредбе ове Табеле.

РОКОВИ ЗА ОДРЕЂИВАЊЕ ИНВАЛИДИТЕТА

Степен трајног губитка опште радне способности (у даљем тексту: инвалидитет) одређује се после завршеног лечења, уколико код појединих тачака ове табеле није другачије одређено.

УВОДНА ОДРЕДБА

Субјективне тешкоће у смислу смањења моторне мишићне снаге, болова и отока на месту повреде не узимају се у обзир при одређивању процента трајног губитка опште радне способности.

І ГЛАВА

1. дифузне повреде мозга са клинички утврђеном сликом:
  - декортизација односно децеребрација;
  - хемиплегија инветерираног типа са афазијом и агнозијом;
  - деменција (Корсаковљев синдром);
  - обострани Паркинсонов синдром за израженим ригором;
  - комплетна хемиплегија, параплегија, триплегија, тетраплегија;
  - епилепсија са деменцијом и психичком детериорацијом;
  - психоза 100%
2. Оштећење мозга са клинички утврђеном сликом;
  - хемипареза са јако израженим спастицитетом;
  - екстрапирамидална симптоматологија (немогућност координације покрета или постојање грубих нехотичних покрета);
  - псеудобулбарна парализа са присилним плачем или смехом;
  - оштећење малог мозга са израженим поремећајима равнотеже хода и координације покрета 90%
3. Псеудобулбарни синдром 80%
4. Епилепсија са учесталим нападима и карактерним променама личности до70%
5. Дифузне повреде мозга са клинички евидентираним последицама психоорганског синдрома:
  - а) у лакој степену ..... до 40%
  - б) у средњем степену .....до 50%
  - ц) у јакој степену .....до 60%
6. Хемипареза или дисфазија:
  - а) у лакој степену .....до 30%
  - б) у средњем степену .....до 40%
  - ц) у јакој степену .....до 50%
7. Оштећење малог мозга са адидохокинезом и асинрегијом 40%
8. Епилепсија са ретким нападима ..... 20 до 30%
9. Контузионе повреде мозга:
  - а) постоконтузиони синдром уз постојање објективног неуролошког налаза после болнички утврђене контузије мозга .....до 20%
  - б) оперисани интрацеребрални хематомом без неуролошког испада .....до 20%
10. Стање после трепанације свода лобање и/или лома базе лобање, рендгенолошки верифицирано .....до 10%
11. Посткомозионални синдром после болнички, односно медицински, утврђене трауме мозга без постојања објективног неуролошког налаза ..... до 10%

Посебни услови:

1. За потресе мозга који нису болнички или медицински утврђени не одређује се инвалидитет.

2. Сви облици епилепсије морају бити болнички утврђени уз примену савремених дијагностичких метода.

За све случајеве из ове главе инвалидитет се одређује најраније 10 месеци после несрећног случаја.

12. Скалпирање власишта код мушкараца:

- а) трећина површине власишта .....до 5%
- б) половина површине власишта .....до 15%
- ц) читаво власиште .....до 30%

Напомена: Код мушкараца који је већ раније био ћелав одређује се инвалидитет по аналогiji као унакажење.

13. Скалпирање власишта код жене:

- а) трећина површине власишта .....до 10%
- б) половина површине власишта .....до 20%
- ц) читаво власиште .....до 40%

П О Ч И

14. Потпуни губитак вида оба ока 100%

15. Потпуни губитак вида на једно око 33%

16. Ослабљење вида једног ока – за сваку десетину смањења 3,33%

17. У случају да је на другом оку вид ослабио за више од 3 десетине, за сваку десетину смањења вида повређеног ока одређује се .....до 6,66%

18. Диплопија као трајна и ирепарабилна последица повреде ока ..... до 20%

19. Губитак очног сочива:

- а) афакија једнострана .....до 20%
- б) афакија обострана .....до 30%

20. Делимична оштећења мрежњаче и стакластог тела:

а) делимични испад видног поља као последица посттрауматске аблације ретине .....до 5%

б) опациталес корпорис витреи као последица трауматског крварења у стакластом телу ока .....до 5%

21. Мидријаза као последица директне трауме ока.....до 5%

22. Непотпуна унутрашња офталмоплегича .....до 10%

23. Повреде сузног апарата и очних капака:

- а) епифора .....до 5%
- б) ентропиум, нетропиум .....до 5%
- ц) птоза капка .....до 5%

24. Концентрично сужење видног поља на преосталом оку

- а) до 60 степени .....до 10%
- б) до 40 степени .....до 30%
- ц) до 20 степени .....до 50%
- д) до 5 степени .....до 60%

25. Једнострано концентрично сужење видног поља

- а) до 50 степени .....до 5%
- б) до 30 степени .....до 15%
- ц) до 5 степени .....до 30%

26. Хомонимна хемијанопсија.....до 30%

Ш. УШИ

27. Потпуна глувоћа на оба уха са сачуваном калоричном реакцијом вестибуларног органа 40%
28. Потпуна глувоћа на оба уха са угашеном калоричном реакцијом вестибуларног органа 60%
29. Ослабљен вестибуларни орган са уредним слухом .....до 5%
30. Потпуна глувоћа на једном уху:
 а) са уредном калоричном реакцијом вестибуларног органа .....до 15%
 б) са угашеном калоричном реакцијом вестибуларног органа на том уху .....до 20%
31. Обострана наглувост са сачуваном калоричном реакцијом вестибуларног органа обострано, са губитком слуха по Fowler-Sabine:
 а) 20 до 30% .....до 5%
 б) 31 до 60% .....до 10%
 ц) 61 до 85% .....до 20%
32. Обострана наглувост са угашеном калоричном реакцијом вестибуларног органа обострано, са губитком слуха по Fowler-Sabine:
 а) 20 до 30% .....до 10%
 б) 31 до 60% .....до 20%
 ц) 61 до 85% .....до 30%
33. Једнострана тешка наглувост са сачуваном калоричном реакцијом вестибуларног органа, са губитком слуха на висини од 90 до 95 децибела .....до 10%
34. Једнострана тешка наглувост са угашеном калоричном реакцијом вестибуларног органа, са губитком слуха на висини од 90 до 95 децибела .....до 12,5%
35. Повреда ушне шкољке:
 а) делимичан губитак или делимична деформација .....до 5%
 б) у средњем степену .....до 10%
 ц) у јаком степену .....до 25%

IV. ЛИЦЕ

36. Ожиљно деформирајућа оштећења на лицу праћена функционалним сметњама и/или посттрауматска повреда лица:
 а) у лакој степену .....до 5%
 б) у средњем степену .....до 10%
 ц) у јаком степену .....до 25%

Посебни услови за козметичке и естетске ожиљке или друге промене на лицу не одређује се инвалидитет.

37. Ограничено отварање уста:
 а) размак горњих и доњих зуба до 4 цм .....до 5%
 б) размак горњих и доњих зуба до 3 цм .....до 15%
 ц) размак горњих и доњих зуба до 1,5 цм .....до 30%
38. Дефекти на чељусном скелету, на језику или непцу са функционалним сметњама
 а) у лакој степену .....до 10%
 б) у средњем степену .....до 20%
 ц) у јаком степену .....до 30%

За случајеве под тачком 36, 37 и 38 инвалидитет се одређује после завршеног лечења, али не раније од 6 месеци после повреде.

39. Губитак сталних зуба:
 а) до 16 за сваки зуб .....до 1%

б) од 17 или више на сваки зуб .....до 1,5%

40. Пареза фаџијалног живца после фрактуре слепоочне кости или повреде одговарајуће паротидне регије:

а) у лакој степену ..... до 10%

б) у средњем степену .....до 15%

ц) у јакој степену са контрактуром и тиком мимичне мускулатуре .....до 20%

д) парализа фаџијалног живца .....до 30%

Инвалидитет се одређује после завршеног лечења али не раније од 1 године после повреде.

V. НОС

41. Повреде носа:

а) делимичан губитак носа ..... до 15%

б) губитак читавог носа .....до 30%

42. Аносимија као последица верифициране фрактуре горњег унутрашњег дела носног скелета .....до 5%

43. Промена облика пирамиде носа:

а) у лакој степену ..... до 10%

б) у средњем степену .....до 15%

ц) у јакој степену .....до 20%

44. Отежано дисање услед фрактуре носног септума, која мора бити утврђена клинички и рентгенолошки непосредно после повреде .....до 5%

VI. ДУШНИК И ЈЕДЊАК

45. Повреде душника:

а) стање после трахеотомије код виталних индикација после повреда .....до 5%

б) стеноза душника после повреде грљана и почетног дела душника .....до 10%

46. Стеноза душника, због које осигураник мора трајно носити канилу .....до 60%

47. Трајна органска промуклост због повреде:

а) слабијег интензитета .....до 5%

б) јачег интензитета .....до 15%

48. Сужење једњака:

а) у лакој степену .....до 10%

б) у средњем степену .....до 20%

ц) у јакој степену .....до 30%

49. Потпуно сужење једњака са гастростомом ..до 80%

VII. ГРУДНИ КОШ

50. Прелом од најмање 2 ребра, ако је зацељен са дислокацијом или прелом стернума ако је зацељен са дислокацијом ..... до 10%

51. Оперативни ожиљак после отварања грудне шупљине ..... до 10%

52. Смањење плућне функције услед серијског прелома ребара или пентрантних повреда грудног коша, посттрауматских атхезија или услед рестриктивних сметњи:

а) за 20 до 30% .....до 15%

б) за 31 до 50% .....до 30%

ц) за 51 или више .....до 45%

53. Фистула након емпиема .....до 15%

54. Хронични плућни апцес 30%

Посебни услови:

1. Капацитет плућа се одређује поновљеном спиротермијом, а по потреби и детаљном пулмолошком обрадом и ергометријом.

2. Ако су стања из тачке 50, 51, 53 и 54 праћена поремећајем плућне функције рестриктивног типа, онда се не цене по наведеним тачкама, већ по тачки 52.

55. Губитак једне дојке:

а) до 50 година живота 10%

б) преко 50 година живота 5%

ц) тешко оштећење дојке до 50 година живота

..... 5%

56. Губитак обе дојке.

а) до 50 година живота 30%

б) преко 50 година живота 15%

ц) тешко оштећење обе дојке до 50 година живота

..... 10%

57. Последице пенетрантних повреда срца и великих крвних судова грудног коша:

а) срце са нормалним електрокардиограмом .....до 30%

б) са промењеним електрокардиограмом према тежини промене

..... до 60%

ц) крвни судови .....до 15%

д) анеуризма аорте са имплантатом .....до 40%

58. Дубљи ожиљци на телу после опекотина или повреда без сметњи мотилитета а захватају:

а) до 10% површине тела ..... до 10%

б) преко 10% површине тела ..... до 20%

59. Дубоки ожиљци на телу после опекотина или повреда а захватају:

а) до 10% површине тела ..... до 10%

б) до 20% површине тела ..... до 20%

ц) преко 20% површине тела .....до 30%

Посебни услови:

1. Случајеви из тачке 58 и 59 израчунавају се применом правила деветке (шема се налази на крају Табеле).

2. Функционалне сметње изазване опекотинама или повредама из тачке 59 оцењују се и према одговарајућим тачкама Табеле.

VIII. ТРБУШНИ ОРГАНИ

60. Трауматска хернија – верифицирана у болници или здравственој установи непосредно после повреде, ако је истовремено била поред херније клинички верифицирана повреда меких делова трбушног зида у том подручју ..до 10%

61. Повреде дијафрагме:

а) стање након прскања дијафрагме у болници непосредно после повреде верифицирано и хируршки збринуто .....до 20%

б) дијафрагмална хернија – рецидив након хируршки збринуте дијафрагмалне трауматске киле .....до 30%

62. Постоперативна хернија после лапаратомие

..... до 20%

63. Оперативни ожиљак после лапаратомие .....до 5%

64. Повреда црева и/или јетре, слезине, желуца:

а) са шивењем .....до 15%

б) повреда црева и/или желуца са ресекцијом ...до 20%

ц) повреда јетре са ресекцијом .....до 30%

65. Губитак слезине (Спленецтомија):

а) до 20 година старости 25%

б) преко 20 година старости 20%

66. Повреда гуштераче према:

Функционалном оштећењу ..... до 20%

67. Анус праатернатуралис:

а) танког црева 60%

б) дебелог црева 50%

68. Фистула стерцоралис .....до 40%

69. Трајни пролапсус ректи 20%

70. Инцонтинентија алви:

а) делимична ..... до 50%

б) потпуна .....до 80%

IX. МОКРАЋНИ ОРГАНИ

71. Губитак једног бубрега - уз нормалну функцију другог

..... 30%

72. Губитак једног бубрега уз оштећење функције другог:

а) у лакој степену до 30% оштећења функције ... 40%

б) у средњем степену до 50% оштећења функције .....

..... 55%

ц) у јакој степену преко 50% оштећења функције.....

..... до 80%

једног бубрега:

а) у лакој степену до 50% оштећења функције до 15%

оштећења функције .....

.....до 20%

оштећења оба бубрега:

а) у лакој степену.....до 30%

б) у јакој степену.....до 60%

75. Поремећај испуштања мокраће услед повреде уретре, градулирано по Chavier-u:

а) у лакој степену испод 18 цх.....до 10%

б) у средњем степену испод 14 цх.....до 20%

ц) у јакој степену испод 6 цх.....до 35%

76. Потпуна инцонтинентиа урине:

а) код мушкараца.....50%

б) код жена.....70%

77. Уринарна фистула:

а) уретрална.....до 20%

б) перинеална или вагинална.....до 40%

78. Повреда мокраћног мехура са смањеним капацитетом за сваку 1/3 смањења капацитета.....до 10%

73. Функционална оштећења

б) у јакој степену преко 50%

74. Функционалне последице

X. МУШКИ И ЖЕНСКИ ГЕНИТАЛНИ ОРГАНИ

79. Губитак једног тестиса до 60 година живота....15%

80. Губитак једног тестиса преко 60 година живота.....5%

81. Губитак оба тестиса:

а) до 60 година живота.....50%

б) преко 60 година живота.....30%

82. Губитак пениса до 60 година живота.....50%

83. Губитак пениса преко 60 година живота.....30%

84. Деформација пениса са онемогућеном кохабитацијом до 60 година живота.....до 50%

85. Деформација пениса са онемогућеном кохабитацијом преко 60 година живота.....до 30%

86. Губитак материце и јајника до 55 година живота:

а) губитак материце.....30%

б) за губитак једног јајника.....10%

ц) за губитак оба јајника.....30%

87. Губитак материце и јајника преко 55 година живота:
 а) губитак материце.....10%
 б) за губитак сваког јајника..... 5%
88. Оштећења вулве и вагине, која онемогућавају кохабитацију до 60 година живота.....до 50%
89. Оштећења вулве и вагине, која онемогућавају кохабитацију преко 60 година живота.....до 15%

XI. КИЧМА

90. Повреда кичме са оштећењем мождине, или периферног живчаног система (тетраплегија, триплегија, параплегија) са губитком контроле дефекације и уринарања 100%
91. Повреда кичме са трајним оштећењем мождине или периферног живчаног система (тетрапереза, трипареза) са очуваном контролом дефекације и уринарања 90%
92. Повреда кичме са потпуном парализом доњих екстремитета без сметњи дефекације и уринарања 90%
93. Повреда кичме са парезом доњих екстремитета:
 а) у лакој степену ..... до 30%
 б) у средњем степену .....до 40%
 ц) у јакој степену .....до 50%
94. Смањена покретљивост кичме услед прелома најмање 2 пршљена уз промену кривуље кичме (кифоза, губус, сколиоза):
 а) у лакој степену ..... до 20%
 б) у средњем степену .....до 30%
 ц) у јакој степену .....до 40%
95. Смањена покретљивост кичме после повреде коштаног дела цервикалног сегмента:
 а) у лакој степену ..... до 10%
 б) у средњем степену .....до 20%
 ц) у јакој степену .....до 30%
96. Смањена покретљивост кичме после повреде коштаног дела торакалног сегмента:
 а) у лакој степену .....до 5%
 б) у средњем степену .....до 10%
 ц) у јакој степену .....до 20%
97. Смањена покретљивост кичме после повреде коштаног дела лумбалног сегмента:
 а) у лакој степену ..... до 15%
 б) у средњем степену .....до 25%
 ц) у јакој степену .....до 35%
98. Серијски прелом 3 или више спиналних наставака кичме .....до 5%
99. Серијски прелом 3 или више попречних наставака кичме ..... до 10%

Посебни услови: Хернијадисциинтервертебралис, све врсте лумбалгија, дископатија, спондилоза, спондилолистеза, спондилолиза, сакралгија миофасцитиса, кокцигодинија, ишалгија, фиброзитиса, фасцитиса и све патоанатромске промене слабинско крстне регије означене аналогним терминима, нису обухваћене осигурањем.

XII. КАРЛИЦА

100. Вишеструки прелом карлице уз тежу деформацију или денивелацију сакроилијалних зглобова или симфизе .....до 30%
101. Симфизолиза са дислокацијом хоризонталном и/или вертикалном:
 А) величине 1 цм .....до 10%
 Б) величине 2 цм .....до 15%
 Ц) величине преко 2 цм .....до 25%

102. Прелом једне цревне кости саниран уз дислокацију .....до 10%
103. прелом обе цревне кости саниран уз дислокацију .....до 15%
104. Прелом седне или стидне кости саниран уз дислокацију .....до 10%
105. Паралелни прелом две стидне или седне кости саниран уз дислокацију .....до 15%
106. Прелом крстачне кости саниран уз дислокацију .....до 15%
107. Тртична кост:
- а) прелом тртичне кости саниран са дислокацијом, или оперативно одстрањен одломљени фрагмент .....до 5%
- б) оперативно одстрањена тртична кост .....до 10%

Посебни услови: За преломе костију карлице који су санирани без дислокације и без објективних функционалних сметњи не одређује се инвалидитет.

XIII. РУКЕ

108. Губитак обе руке или шаке 100%
109. Губитак руке у рамену (ексарткулација) 70%
110. Губитак руке у подручју надлактице 65%
111. Губитак руке испод лакта са очуваном функцијом лакта 60%
112. Губитак шаке 55%
113. Губитак свих прстију на обе шаке 90%
114. Губитак палца 20%
115. Губитак кажипрста 12%
116. Губитак средњег, домалог и малог прста
- а) средњег 9%
- б) домалог или малог, за сваки прст 6%
117. Губитак метакарпалне кости палца 6%
118. Губитак метакарпалне кости, кажипрста 4%
119. Губитак метакарпалне кости средњег, домалог или малог прста, за сваку 3%

Посебни услови:

За губитак једног чланка палца одређује се половина, а за губитак једног чланка осталих прстију одређује се трећина инвалидитета одређеног за дотични прст. За губитак јагодице прста одређује се 1/2 инвалидитета одређеног за губитак чланка. Делимичан губитак коштаног дела чланка, оцењује се као потпуни губитак чланка.

XIV. НАДЛАКТИЦА

120. Анкилоза раменог зглоба у функционално неповољном положају (абдукција) 35%
121. Анкилоза раменог зглоба у функционално повољном положају (абдукција) 25%
122. Умањена покретљивост руке у раменом зглобу:
- а) у лакој степену ..... до 10%
- б) у средњем степену ..... до 20%
- ц) у јакој степену ..... до 30%
123. Хабитурално ишчашење раменог зглоба које се верифицирано често јавља ..... до 20%
124. Лабавост раменог зглоба са коштаном дефектом зглобних тела ..... до 35%
125. Кључна кост:

- а) неправилно зарастао прелом кључне кости ....до 5%
- б) псеудоартроза кључне кости .....до 10%
- 126. Делимично ишчашење (сублуксација) акромиоклавикуларног или стереноклавикуларног зглоба без умањене покретљивости .....до 5%
- 127. Потпуно ишчашење акромиоклавикуларног или стерноклавикуларног зглоба .....до 10%
- 128. Ендопротеза раменог зглоба 30%
- 129. Псеудовартроза надлактичне кости .....до 30%
- 130. Хронични остеомиелитис костију горњих екстремитета са фистулом .....до 10%
- 131. Парализа живца ассесориуса 15%
- 132. Парализа брахијалног плексуса 60%
- 133. Делимична парализа брахијалног плексуса (Ерб или Клумпке) 35%
- 134. Парализа аксиларног живца 15%
- 135. Парализа радијалног живца 30%
- 136. Парализа живца медиануса 35%
- 137. Парализа живца улнариса 30%
- 138. Парализа два живца једне руке 50%
- 139. Парализа три живца једне руке 60%

Посебни услови:

За парезу живца одређује се максимално до 2/3 инвалидитета одређеног за парализу дотичног живца.

За случајеве који спадају под тачке 131 до 139 одређује се инвалидитет после завршеног лечења, али не пре 2 године после незгоде.

XV. ПОДЛАКТИЦА

- 140. Анкилоза зглоба лакта у функционално повољном положају од 100 до 140 ..... 20%
- 141. Анкилоза зглоба лакта у функционално неповољном положају 30%
- 142. Умањена покретљивост зглоба лакта:
  - а) у лакој степену ..... до 10%
  - б) у средњем степену .....до 15%
  - ц) у јакој степену .....до 20%
- 143. Расклиматани зглоб лакта
  - а) у лакој степену ..... до 10%
  - б) у средњем степену .....до 20%
  - ц) у јакој степену .....до 30%
- 144. Ендопротеза лакта .....до 25%
- 145. Псеудоартроза обе кости подлактице .....до 30%
- 146. Псеудоартроза радиуса .....до 15%
- 147. Псеудоартроза улне .....до 15%
- 148. Анкилоза подлактице у супинацији 25%
- 149. Анкилоза подлактице у средњем положају 15%
- 150. Анкилоза подлактице у пронацији 20%
- 151. Умањена пронација и супинација подлактице:
  - а) у лакој степену .....до 5%
  - б) у средњем степену .....до 10%
  - ц) у јакој степену .....до 15%
- 152. Анкилоза ручног зглоба:
  - а) у дорзалној екстензији .....до 15%
  - б) у продужењу основне подлактице .....до 20%

ц) у воларној флексији .....до 30%

153. Умањена покретљивост ручног зглоба:

а) у лакој степену ..... до 10%

б) у средњем степену .....до 15%

ц) у јакој степену .....до 20%

154. Ендопротеза чунасте кости и/или лунарне кости 20%

155. Ендопротеза ручног зглоба 25%

Посебни услови:

Псеудоартроза чунасте и/или лунарне кости се оцењује према тачки 153.

XVI. ПРСТИ

156. Анкилоза свих прстију једне руке 40%

157. Анкилоза читавог палца 15%

158. Анкилоза читавог кажипрста 9%

159. Потпуна укоченост средњег, домалог и малог прста:

а) читавог средњег прста 6%

б) домалог или малог прста, за сваки 4%

Посебни услови:

1. За потпуну укоченост једног зглоба палца одређује се половина, а за потпуну укоченост једног зглоба осталих прстију одређује се трећина инвалидитета одређеног за губитак тог прста.

2. Збир процената за угроженост појединих зглобова једног прста не може бити већи од процената одређеног за потпуну укоченост тог прста.

160. Умањена покретљивост палца после уредно зацељеног Веннетовог прелома .....до 5%

161. Неправилно зацељен Веннетов прелом палца .....до 10%

162. Прелом метакарпалних костију:

а) неправилно зарастао прелом I метакарпалних кости .....до 4%

б) за остале метакарпалне кости II, III, IV и V-е за сваку кост .....до 3%

163. Умањена покретљивост дисталног или базалног зглоба палца:

а) у лакој степену .....до 3%

б) у јакој степену .....до 6%

164. Умањена покретљивост појединих зглобова кажипрста:

а) у лакој степену за сваки зглоб .....до 2%

б) у средњем степену за сваки зглоб .....до 3%

ц) у јакој степену за сваки зглоб .....до 4%

165. Умањена покретљивост поједних зглобова:

а. средњег прста:

а) у лакој степену за сваки зглоб .....до 1,5%

б) у средњем степену за сваки зглоб .....до 2%

ц) у јакој степену за сваки зглоб .....до 3%

б. домалог или малог прста:

а) у лакој степену за сваки зглоб .....до 1%

б) у средњем степену за сваки зглоб .....до 2%

ц) у јакој степену за сваки зглоб .....до 3%

Посебни услови: За различите последице на истом зглобу не сабирају се проценти по појединим тачкама, а инвалидитет се одређује само по оној тачки која одређује највећи

процент. Укупан инвалидитет по тачки 163, 164 и 165 не може износити више од инвалидитета за потпуну анкилозу дотичног прста.

XVII. НОГА

166. Губитак обе надколенице	100%							
167. Ексартикулација ноге и руку	70%							
168. Губитак надколенице у горњој трећини, ако је батрљак неподесан за протезу	60%							
169. Губитак надколенице испод горње трећине ...	50%							
170. Губитак обе подколенице, ако су батрљци подешени за протезу	80%							
171. Губитак подколенице, батрљак испод 6 цм ...	50%							
172. Губитак подколенице, батрљак преко 6 цм	40%							
173. Губитак оба стопала	80%							
174. Губитак једног стопала	35%							
175. губитак стопала у Схопартовој линији	35%							
176. Губитак стопала у Лисфранцовой линији	30%							
177. Трансметатарозална ампулација	25%							
178. I или V метатарзалне кости	5%							
179. Губитак II, III, IV метатарзалне кости — за сваку	3%							
180. Губитак свих прстију стопала на једној нози. 20%	20%							
181. Губитак палца на стопалу:								
а) губитак крајњег чланка палца	5%							
б) губитак целог палца	10%							
182. Губитак читавог II-V прста на нози — за сваки прст	2,5%							
183. Делимични губитак II-V прста на нози — за сваки прст	1%							

Посебни услови: Укоченост интерфалангеалних зглобова II-V прста у испруженом положају или умањена покретљивост ових зглобова не представља инвалидитет.

XVIII. БЕДРО

184. Анкилоза кука у Функционално повољном положају	30%						
185. Анкилоза кука у Функционално неповољном положају	40%						
186. Анкилоза оба кука	70%						
187. Нерепонирано застарело ишчешење кука до	40%						
188. Псеудоартроза врата бедрене кости са скраћењем	45%						
189. Деформирајућа артроза кука уз смањену покретљивост кука:							
а) у лакој степену	до 15%						
б) у средњој степену	до 25%						
ц) у јакој степену	до 35%						
190. Ендопротеза кука	30%						
191. Умањена покретљивост кука без знакова деформирајуће артрозе:							
а) у лакој степену	до 10%						
б) у средњој степену	до 15%						
ц) у јакој степену	до 25%						
192. Посеудоартроза бедрене кости.....	до 40%						
193. Неправилно зацељен прелом бедрене кости уз ангулацију за:							
а) 10 до 20 степени.....	до 10%						

- б) преко 20 степени.....до 15%
194. Хронични остеомиелитис са фистулом.....до 10%
195. Велики и дубоки ожиљци у мишићима натколенице или потколенице, као и трауматске херније мишића натколенице и потколенице, без поремећаја функције зглоба .....до 10%
196. Циркулаторне промене после оштећења великих крвних судова доњих екстремитета:
- а) потколеница.....до 10%
- б) натколеница.....до 20%
- 197.Скраћење ноге због прелома:
- а) за 2 до 4 цм.....до 10%
- б) за 4.1 до 6 цм.....до 15%
- ц) преко 6 цм.....до20%

XIX. ПОТКОЛЕНИЦА

198. Анкилоза колена:
- а) у функционално повољном положају до 10 степени флексије.....25%
- б) у функционално неповољном положају 35%
199. Деформирајућа артроза колена после повреде зглобних тела уз умањену покретљивост са рентгенолошком верификацијом:
- а) у лакој степену од 91 до 135 степени.....до 15%
- б) у средњем степену од 46 до 90 степени.....до 25%
- ц) у јакој степену од 0 до 45 степени.....до 35%
200. Умањена покретљивост зглоба колена:
- а) у лакој степену од 91 до 135 степени.....до 10%
- б) у средњем степену од 46 до 90 степени.....до 15%
- ц) у јакој степену од 0 до 45 степени .....до 20%
201. Умањена флексија колена за мање од 15 степени.....до 5%
202. Расклиматаност колена после повреде капсула и лигаментарног апарата, поређена са здравим коленом:
- а) лабавост у једном правцу.....до 10%
- б) лабавост у два правца.....до 15%
- ц) стално ношење ортопедског апарата.....до 30%
203. Оштећење менискуса са рецидивирајућим сметњама или стање после оперативног одстрањења менискуса.....до 5%
204. Ендопротеза колена.....30%
205. Слободно зглобно тело.....до 10%
206. Функционалне сметње после одстрањења пателе:
- а) парцијално одстрањење патела.....до 5%
- б) тотално одстрањена патела.....15%
207. Псеудоартроза пателе.....10%
208. Рецидивирајући трауматски синовитис колена и/или трауматска схондромалција пателе.....до 10%
209. Псеудоартроза тибије.....30%
210. Неправилно зацељен прелом потколенице уз валгус, варуси или рекурватус деформацију:
- а) за 5 до 15 степени .....до 10%
- б) преко 15 степени .....до 20%
211. Анкилоза скочног зглоба у функционално повољном положају (5 до 10 степени плантарне флексије) 20%
212. Анкилоза скочног зглоба у функционално неповољном положају 25%
213. Умањена покретљивост скочног зглоба:
- а) у лакој степену ..... до 10%

- б) у средњем степену .....до 15%
- ц) у јаком степену .....до 20%
214. Умањена покретљивост стопала у једном правцу за мање од 10 степени .....до 5%
215. Ендопротеза скочног зглоба 25%
216. Неправилно зацељен прелом малеоло уз проширење малеоларне виљушке .....до 20%
217. Деформација стопала: *res eoxcavatis*, *pes planovalgus*, *pes equinus*, *pes varus*:
- а) у лакм степену ..... до 10%
- б) у јаком степену .....до 20%
218. Деформација цалцанеуса после компресивног прелома ..... до 20%
219. Деформација талуса после прелома уз деформирајућу артрозу ..... до 20%
220. Изолирани преломи тарзалних костију без веће деформације .....до 5%
221. Деформација једне метатарзалне кости после прелома за сваку (укупно не више од 10%) .....до 3%
222. Већа деформација метатарзуса после прелома метатарзалних костију ..... до 10%
223. Анкилоза крајњег зглоба палца на нози 2,5%
224. Анкилоза основног или оба зглоба палца на нози 5%
225. Анкилоза основног зглоба II-V прста – за сваки прст 1%
226. Деформација или анкилоза II-V прста у савијеном положају (*digitus flexus*) - за сваки прст .....до 1,5%
227. Велики ожилци на пети или табану после дефекта меких тела:
- а) површина до 1/2 табана ..... до 10%
- б) површина преко 1/2 табана ..... до 20%
228. Парализа исхијадичког живца 40%
229. Парализа феморалног живца 30%
230. Парализа тибјалног живца 25%
231. Парализа перонеалног живца 25%
232. Парализа глуеталног живца 10%

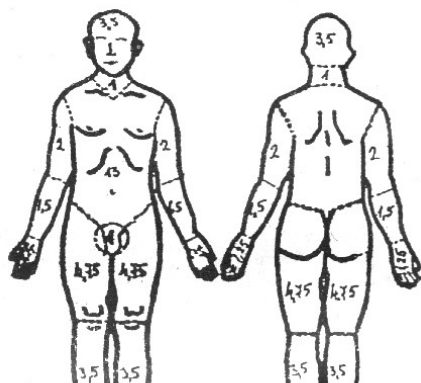
Посебни услови: За парезе живца на нози одређује се максимално до 2/3 инвалидитета одређеног за парализу дотичног живца.

За случајеве наведене у тачкама 228 до 232 одређује се инвалидитет после завршеног лечења, али не раније од 2 године после повреде.

ПРОЦЕНА ОПЕЧЕНЕ ПОВРШИНЕ ПО WALLACE-овом правилу

ПРАВИЛО ДЕВЕТКЕ:

- . ВРАТ И ГЛАВА 9%
- ЈЕДНА РУКА 9%
- ПРЕДЊА СТРАНА ТРУПА ..... 2 x 9%
- ЗАДЊА СТРАНА ТРУПА ..... 2 x 9%
- НОГА ..... 2 x 9%
- ПЕРИНЕУМ И ГЕНИТАЛИЈЕ 1%

Бања Лука 22.12.2020. године

Предсједник Управног одбора
Марко Микић